Lietas arhīva Nr. A42-01016-21/8
ECLI:LV:ADRJRIT:2021:0831.A420281720.5.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2021.gada 31.augustā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Grabovska,

piedaloties pieteicējai /pers. A/, Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas bāriņtiesas pilnvarotajām pārstāvēm /pers. B/ un /pers. C/, /pers. D/sevišķajam aizbildnim /pers. E/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Rīgas bāriņtiesas 2020.gada 8.decembra lēmuma Nr.1-6.1./93 atcelšanu.

konstatēja

[1] Ar Rīgas bāriņtiesas (turpmāk – bāriņtiesa) 2020.gada 8.decembra vienpersonisku lēmumu Nr.1-6.1./93 nolemts pārtraukt /pers. D/aizgādības tiesības /pers. A/ un ievietot /pers. D/Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Krīzes centrs" (turpmāk – Krīzes centrs) (*lietas 12.-16.lapa*).

Lēmumā konstatēts, ka /pers. D/ atsakās atgriezties mātes aizgādībā un izteica vēlēšanos kopā ar bāriņtiesas darbinieku doties uz Krīzes centru.

[2] Nepiekrītot bāriņtiesas vienpersoniskam lēmumam, pieteicēja vērsās ar pieteikumu tiesā (*lietas 4.-9.lapa*). Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Pieteicēja netika informēta par plānotajām darbībām un vienpersoniska lēmuma sekām, par situācijas iespējamo risinājumu bērnam paliekot ģimenē, un iespējamiem ārpusģimenes aprūpes veidiem.

Vienlaikus pieteicēja norāda, ka dienas centra pienākums bija informēt bērna vecākus, izsaukt uz dienas centru bērna vecākus, ja bērns atsakās doties mājās. Dienas centram bija pienākums izskaidrot pieteicējas dēlam, ka Krīzes centrs nav bezmaksas izklaide, ka kādam ir jāmaksā par uzturēšanos Krīzes centrā.

[2.2] Pieteicēja ar savu dēlu /pers. D/ nav saņēmusi pilnīgi nevienu psihologa konsultāciju situācijas risināšanai. Pieteicēja piekrīt, ka ģimenē ir iespējami dažādi sarežģījumi un grūtības, it īpaši ar bērniem pusaudžu vecumā, bet tāpēc pieteicējas ģimene saņem Rīgas Sociālā dienesta palīdzību un atbalstu dažādu sarežģījumu risināšanā.

[2.3] 2020.gada 9.decembra un 2020.gada 27.novembra psiholoģiskā izpēte pierāda, ka pieteicēja labi rūpējas par savu dēlu un viņu apmierina dzīves apstākļi mājās.

[2.4] Pieteicēja uzskata, ka bāriņtiesas locekle ar Atbalsta centra bērniem un ģimenēm „Sirdsgaisma" (turpmāk – dienas centrs) darbinieci kopīgi ietekmēja bērna viedokli ar mērķi panākt, lai pieteicējas dēls nepretojas iet līdzi bāriņtiesas darbiniecei. Pieteicējas dēlam tika ‚sasolīti „zelta kalni" un viņš tam noticēja. Šobrīd pieteicējas dēls ir vīlies, jo solītie „zelta kalni" nav izrādījušies taisnība. Viņš vēlās atpakaļ uz mājām ģimenē. Pieteicējas dēls pats nav spējīgs izlemt, atrasties vai neatrasties mātes aizgādībā, līdz ar to neatbilst patiesībai bāriņtiesas norādītais, ka pieteicējas dēls atsakās būt mātes aizgādībā, jo viņš ļoti mīl savu māti un ilgojas pēc mātes mīlestības un uzmanības.

[2.5] Pilnīgi nepamatots ir bāriņtiesas apgalvojums, ka tai nav zināmi radinieki, kuri nekavējoties var uzņemties pieteicējas dēla aprūpi, jo bāriņtiesai ir zināmi radinieki un tā nav pat informējusi radiniekus un nav sazinājusies ar viņiem. Pilnīgi nepamatots un nepareizs ir apgalvojums, ka nebija iespējams nodot pieteicējas dēlu īslaicīgi vecmammai /pers. F/. Tāpat ir iespējams nodot pieteicējas dēlu īslaicīgā aprūpē ģimenes asistentei /pers. G/, bet bāriņtiesa ar ģimenes asistenti pat nesazinājās.

[2.6] 2020.gada 8.decembrī pieteicējas dēlam nebija apdraudējums veselībai un dzīvībai. No rīta pieteicējas ģimene devās uz zobārsta vizīti. Pēc zobārsta apmeklējuma visa ģimene devās uz dienas centra telpām saņemt siltās pusdienas uz mājām no ēdiena izdales vietas trūcīgajiem. Tā kā /pers. D/un /pers. H/izteica vēlmi palikt darboties dienas centrā un pildīt skolas darbus, tad pieteicēja viņus tur atstāja, tomēr /pers. D/tas tika atteikts un viņš tika izmests ārā no dienas centra uz Krīzes centru.

[2.7] Bāriņtiesa lēmumā nav norādījusi, kā tieši izpaužas un kas ir būtiskais veselības un dzīvības apdraudējums pieteicējas dēlam. Vienpersoniskais lēmums nav pieņemts atbilstoši likumā noteiktajam mērķim. Turklāt bāriņtiesa sabojāja bērniem skaisto Adventes laiku, Ziemassvētku laiku un radīja nepatīkamus emocionālus pārdzīvojumus.

[3] *Bāriņtiesa* rakstveida paskaidrojumos (*lietas 49.-53.lapa*) pieteikumu neatzīst, atsaucoties uz lēmumā minētajiem argumentiem. Ar bāriņtiesas 2020.gada 21.decembra lēmumu Nr.1-6/2325 (turpmāk – lēmums) nolemts atjaunot /pers. D/ pārtrauktās aizgādības tiesības /pers. A/ (*lietas 55.-58.lapa*). Ņemot vērā, ka abi lēmumi ir savstarpēji saistīti, bāriņtiesa sniedz paskaidrojumus par vienpersonisku lēmumu kopsakarā ar paskaidrojumiem par lēmumā norādīto.

[3.1] Bāriņtiesa vienpersonisku lēmumu pieņēma saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, izvērtējot tās rīcībā esošo informāciju par riskiem bērnu veselībai, attīstībai, izglītībai un drošībai, par atteikšanos no sadarbības ar Rīgas Sociālo dienestu. Gan pirms vienpersoniskā lēmuma, gan vienpersoniskā lēmuma laikā un lēmuma pieņemšanas laikā noskaidrotā informācija kopumā liecināja, ka zēns ģimenē tika pakļauts emocionālai un fiziskai vardarbībai un izjuta emocionālu spriedzi, un netika no tās aizsargāts. /pers. D/ emocionālais stāvoklis bija trauksmes līmenī, zēns izjuta tik spēcīgu emocionālo spriedzi, ka nevēlējās vairs doties mājās, labāk vēlējās doties uz Krīzes centru prom no ģimenes nekā uz māju pie ģimenes.

[3.2] Attiecīgā situācija nebija risināma zēnam paliekot ģimenē, ģimenes dzīvesvietā, jo nebija citu personu, kuras varētu uzņemties bērna aprūpi ģimenē ārpus ģimenes dzīvesvietas, jo pieteicējas māte /pers. F/ dzīvoja ģimenes dzīvesvietā, bet pieteicējas pilngadīgā meita bija devusies prom uz Vācijas Federatīvo Republiku, kur viņai bija pastāvīgā dzīvesvieta. Bāriņtiesa norāda, ka citi radinieki pēc savas iniciatīvas nebija vērsušies bāriņtiesā, lai uzņemtos rūpes par zēnu, lai kļūtu par zēna aizbildni. Vienpersoniska lēmuma pieņemšanas laikā tika noskaidrots, ka nav audžuģimenes, kura būtu gatava nekavējoties uzņemt zēna aprūpi.

[3.3] Nav pamatoti pieteicējas argumenti, ka bāriņtiesa vienpersonisku lēmumu ir pieņēmusi nepareizi un nelikumīgi. Ja konkrētajā situācijā nebūtu pieņemts vienpersonisks lēmums un bērns ievietots Krīzes centrā, bāriņtiesas loceklis būtu pārkāpis bērna tiesības uz palīdzību, drošu un stabilu vidi, kā arī būtu pakļāvis bērna drošības riskam, jo īpaši ņemot vērā bērna emocionālo stāvokli, pieteicējas nevēlēšanos bērnu ievietot Krīzes centrā, un apstākli, ka pieteicēja ģimenē jau bija pieļāvusi gadījumus, kad bērni bija cietuši no emocionālās vardarbības.

[3.4] Pieteicējas iebildumi pret bāriņtiesas darbinieka rīcību neiztur kritiku, jo bāriņtiesas darbinieks informēja pieteicēju gan par plānotajām darbībām, par vienpersoniskā lēmuma sekām un par pieteicējas tiesībām. Minēto apstiprina bāriņtiesas 2020.gada 22.decembra pārskats. Papildus bāriņtiesa norāda, ka pieteicējai jau ir zināmas viņas tiesības un paredzamās darbības pēc vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas, jo pieteicējai ir pieredze attiecībā uz darbībām pēc vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas.

[3.5] Pieteicējas norādītais, ka bāriņtiesas un dienas centra darbinieces ietekmēja zēna viedokli neatbilst patiesībai, proti, lietas faktiskajiem apstākļiem.

[3.6] Bāriņtiesa neapšauba, ka bērns ir mainījis savu viedokli un vēlās atgriezties ģimenē. Taču šajā sakarā jāmin apstāklis, ka bērns Krīzes centrā tika uzņemts krīzes stāvoklī, viņa emocionālais stāvoklis bija akūts, uzturoties Krīzes centrā, bērns emocionāli nomierinājās, viņa psihoemocionālais stāvoklis stabilizējās. Ir dabiski, ka, esot prom no ģimenes, bērns sāk ilgoties pēc ģimenes locekļiem, brāļiem, māsām. Pie tam nozīmīgs apstāklis ir arī tas, ka pieteicēja ir apmeklējusi bērnu Krīzes centrā un nav izslēgta iespējamība, ka pieteicēja ir ietekmējusi zēna viedokli, par ko liecina zēna krasa attieksmes maiņa par viedokļa sniegšanu bāriņtiesas darbiniekam. Ja agrāk zēns pats izrādīja iniciatīvu paust viedokli, tad, pēc atrašanās Krīzes centrā, kur viņu apmeklēja māte, zēns vairs nevēlējās runāt ar bāriņtiesas darbinieci.

[3.7] Pieteicēja pati ar savām bezdarbībām, lai uzlabotu emocionālo fonu mājās, radītu harmonisku vidi, novedusi bērnu pie akūta emocionāla stāvokļa, kura rezultātā bērns lūdza palīdzību, nevēlējās doties uz mājvietu, vēlējās doties uz Krīzes centru. Pieteicēja ir tā, kas radīja „nepatīkamus emocionālus pārdzīvojumus" /pers. D/, ko apliecina lietā esošie dokumenti.

[3.8] Attiecībā uz zēna nodošanu ģimenes asistentes aprūpē, bāriņtiesa norāda, ka ģimenes asistents nav ģimenes radinieks, pie tam bāriņtiesai nav ziņu, ka ģimenes asistents būtu ieguvis audžuģimenes statusu, Krīzes audžuģimenes statusu.

[3.9] Aizgādības tiesību pārtraukšanas iemesls, kas norādīts vienpersoniskajā lēmumā, nebija tikai 2020.gada 8.decembra apstākļi, bet gan lietas apstākļi kopumā, kas bija konstatēti uz 2020.gada 8.decembri, kopsakarā ar bērna viedokli un pausto vēlmi.

Bāriņtiesa norāda, ja netiktu pieņemts vienpersoniskais lēmums, bērna turpmākā atrašanās ģimenē varēja apdraudēt viņa veselību vai dzīvību, kā arī pastāvēja pamatotas aizdomas par emocionālu vardarbību pret bērnu, nevis tikai apstākļi, notikumi, kas bija 2020.gada 8.decembrī.

[4] /pers. D/ sevišķais aizbildnis tiesai sniegtajā paskaidrojumā (*lietas 164.-165.lapa*) norāda, ka pieteicēja izrāda interesi par savu bērnu sekmēm un citām skolas gaitām, vienmēr atsaucas uz saziņu un pati ir sazinājusies ar skolu, lai informētu par aktuālām un svarīgām lietām skolēnu dzīvē. Līdz šim skolā konstatēta viena situācija, kad bērni mājās nesuši stikla vati, kura rezultātā bērniem bija apsārtusi seja, kakls un rokas. Medmāsa pēc bērnu sniegtās informācijas noskaidrojusi, ka bērni paši izrādījuši vēlmi palīdzēt mātei, lai remontdarbi pēc iespējas ātrāk tiktu pabeigti, jo nav bijuši pietiekami līdzekļi, lai mājās strādātu strādnieks. Skolas rīcībā nav informācijas, ka šīs situācijas rezultātā skolēni mācību stundās aizmiguši.

Norāda, ka /pers. D/ klātienes mācību procesa laikā regulāri apmeklēja sociālā pedagoga konsultācijas saistībā ar uzvedību. Konsultācijas laikā skolēns ir atvērts, atsaucīgs un laipns. Ar skolēnu tiek izrunāti skolas iekšējās kārtības noteikumi, situācijas sekas un sniegts nepieciešamais atbalsts. Saistībā ar uzvedības jautājumiem, sociālais pedagogs ir sazinājies ar /pers. A/, māte uzklausa sniegto informāciju, sola pārrunāt radušās situācijas. Sociālais pedagogs ir dzirdējis, kā māte pārrunā uzvedības jautājumus ar /pers. D/, izskaidrojot situācijas nopietnību un iespējamās sekas.

/pers. D/ konsultāciju laikā nav izteicies slikti par kādu no ģimenes locekļiem, tieši pretēji – ir apgalvojis, ka ir labas attiecības gan ar brāļiem un māsām, gan mammu un vecmammu. Kad mācību process notika klātienē, bērnam nebija neattaisnoti kavētas mācību stundas. Vairāk grūtības ir tieši attālinātā mācību laikā, jo skolēns neregulāri pieslēdzas tiešsaistes mācību stundām. Sazinoties ar māti vai skolēnu, skolēns tiešsaistes mācību stundai pieslēdzas.

Bērns nav minējis par problēmām ģimenē un nav manīts, ka viņš nevēlas pēc mācību stundām doties uz mājām vai viņu uztrauktu mājās notiekošais.

Līdz šim skolā nav konstatētas pazīmes par vardarbību pieteicējas ģimenē, vai bērni atrastos veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos, izņemot gadījumu ar stikla vati. Pēc skolas domām, māte par bērniem rūpējas pēc savu iespēju robežām.

[5] Ņemot vērā to, ka pieteicējai pārtrauktās aizgādības tiesības ir atjaunotas un tiesā vairs nav pieļaujams prasījums par Rīgas bāriņtiesas 2020.gada 8.decembra lēmuma Nr.1-6.1./93 atcelšanu, jo tas ir izpildīts un zaudējis spēku, tiesa aicināja pieteicēju sniegt motivētu pamatojumu Administratīvā procesa likuma 184.panta otrajā daļā paredzētā prasījuma pieļaujamībai (*lietas 121., 126.lapa*).

Pieteicēja iesniegusi papildu paskaidrojumus (*lietas 134.lapa*), norādot, ka attiecīgā tiesvedība ir nepieciešama atlīdzinājuma pieprasīšanai tādēļ, ka pieteicējai un visai viņas ģimenei ir nodarīts morālais kaitējums, kā arī lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos, jo šī strīda atrisinājums varētu būt aktuāls citos līdzīgos gadījumos. Proti, turpmāk bāriņtiesa baidīsies pieņemt vienpersoniskus lēmumus pa labi pa kreisi, bet vispirms pārdomās savu rīcību.

[6] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumu uzturēja, lūdzot izvērtēt bāriņtiesas vienpersoniskā lēmuma tiesiskumu, paskaidrojot, ka tas nepieciešams atlīdzinājuma pieprasīšanai nākotnē.

Bāriņtiesas pārstāves pieteikumu neatzina, pamatojoties uz vienpersoniskajā lēmumā, lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādīto.

Trešās personas sevišķais aizbildnis lietā pieteikumu atzina par pamatotu, pamatojoties uz rakstveida paskaidrojumā minēto un dzīvē gūtajiem novērojumiem kā skolas sociālajam pedagogam par pieteicējas ģimeni.

Motīvu daļa

[7] Vispusīgi un objektīvi izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, uzklausījusi tiesas sēdē procesa dalībnieku paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka pieteikums nav pamatots un tādēļ ir noraidāms.

[8] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 70.panta trešajai daļai administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nav iespējams izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu.

Savukārt Administratīvā procesa likuma 82.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka administratīvo aktu var apstrīdēt tad, ja tas jau ir izpildīts vai citādi zaudējis spēku, šādos gadījumos: 1) atlīdzinājuma pieprasīšanai saskaņā ar šā likuma 8.nodaļu; 2) lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

No Bāriņtiesu likuma 23.panta izriet, ka vienpersonisks bāriņtiesas amatpersonas lēmums ir pagaidu risinājums, jo nākamo 15 dienu laikā bāriņtiesai ir pienākums objektīvi un pilnīgi noskaidrot apstākļus par turpmāku vecāku iespēju īstenot bērna aprūpi. Šā pagaidu lēmuma mērķis ir noregulēt situāciju tikai līdz lēmuma pieņemšanai par aprūpes tiesībām (*Augstākās tiesas 2010.gada 18.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-129/2010 9.punkts; 2015.gada 16.aprīļa rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-400/2015 5.punkts*), šī brīža terminoloģijā – līdz lēmumam par aizgādības tiesību atjaunošanu vai neatjaunošanu.

No minētā izriet, ka bāriņtiesas vienpersoniskais lēmums un bāriņtiesas koleģiālais 15 dienu laikā pieņemamais lēmums ir divi patstāvīgi administratīvie akti. Turklāt vienpersoniskais lēmums ir spēkā tikai neilgu laiku. Vienpersoniskais lēmums zaudē spēku līdz ar koleģiālā lēmuma pieņemšanu.

Ievērojot to, ka vienpersoniskais lēmums, kas ir pagaidu risinājums, ir izpildīts un zaudējis spēku, tiesa izskatāmās lietas ietvaros var vērtēt tikai vienpersoniskā lēmuma tiesiskumu.

Tiesai, izskatot ierosināto lietu, vispirms ir jāvērtē, vai vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas brīdī pastāvēja tiesību normā paredzētie apstākļi, lai Rīgas bāriņtiesa locekle varētu pieņemt vienpersonisko lēmumu par /pers. D/ aizgādības tiesību pārtraukšanu /pers. A/ un /pers. D/ ievietošanu Krīzes centrā.

Papildus tiesa norāda, ka atbilstoši Administratīvā procesa likuma 103.panta pirmajai daļai administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole arī par administratīvā akta lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, līdz ar to tiesai, izskatot lietu, ir jāpārbauda, vai Rīgas bāriņtiesas locekle, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, nav pieļāvusi rīcības brīvības izmantošanas kļūdas, proti – tas, vai rīcības brīvība ir izmantota, vai tā ir izmantota pareizi un vai rīcības brīvība nav pārsniegta (*Augstākās tiesas 2010.gada 27.maija sprieduma lietā Nr.SKA- 371/2010 8.punkts*).

[9] Atbilstoši Bāriņtiesu likuma 23.panta pirmās daļas 2.punktam, ja bērna dzīves apstākļu pārbaudē vai citādi atklājas, ka bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos, kā arī tad, ja bērna turpmākā atrašanās ģimenē var apdraudēt viņa veselību vai dzīvību, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis vienpersoniski pieņem lēmumu par bērna izņemšanu no aizbildņa ģimenes un aizbildņa atstādināšanu no pienākumu pildīšanas. Minētā panta otrā daļa noteic, ka šī panta pirmajā daļā minētajos gadījumos bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis nogādā bērnu audžuģimenē, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, slimnīcā vai citos drošos apstākļos [..].

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 23.panta 2.[1]daļu bāriņtiesa pirms vienpersoniska lēmuma pieņemšanas par bērna šķiršanu no ģimenes primāri izvērtē iespējas novērst dzīvības un veselības apdraudējumu bērnam, paliekot ģimenē, un, ja to nav iespējams novērst ar līdzekļiem (pagaidu aizsardzība pret vardarbību, bērna nodošana citas personas, ar kuru bērnam ir emocionāla saikne, īslaicīgā aprūpē drošos apstākļos u.tml.), kuri mazāk ierobežo bērna tiesības uzaugt ģimenē, tā lemj par bērna šķiršanu no ģimenes.

Bāriņtiesu likuma 23.panta trešā un ceturtā daļa noteic, ka vienpersonisku lēmumu pieņem mutvārdos un 24 stundu laikā noformē rakstveidā, kā arī par to paziņo bērna vecākiem, aizbildnim, adoptētājam vai audžuģimenei. Vienpersonisku lēmumu pieņem tās bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis, kuras darbības teritorijā konstatēti šā panta pirmajā daļā minētie apstākļi [..]. Par lēmumu nekavējoties informē bērna vecāku vai adoptētāja, kura aprūpē un uzraudzībā nodots bērns, dzīvesvietas bāriņtiesu, kā arī bāriņtiesu, kura lēmusi par attiecīgo aizbildnības vai audžuģimenes lietu vai kuras pārraudzībā ir šī lieta [..].

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmās daļas 5.punktu bāriņtiesa lemj par bērna

aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, ja konstatēta vecāka vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vecāka vardarbību pret bērnu.

Atbilstoši šī panta 1[1] daļai bāriņtiesa, ierosinot lietu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, veic riska novērtēšanu (vecāka līdzatkarība, problēmas neatzīšana u.tml.), informē vecāku par sekām un uzdod viņam sadarbībā ar sociālo dienestu noteiktā termiņā novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus. Ja vecāks šajā termiņā kavējas novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus un bērna palikšana ģimenē var radīt draudus bērna dzīvībai un veselībai, bāriņtiesa lemj par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam un bērna šķiršanu no ģimenes.

Tiesa norāda, ka gadījumā, ja bāriņtiesai kļūst zināmi apstākļi par konkrētas ģimenes vai bērna stāvokli, no minētajām tiesību normām izriet divi atšķirīgi rīcības modeļi.

Ja apstākļi norāda uz problēmām, kas var liecināt par bērna tiesību pārkāpumiem ģimenē un kas tālāk varētu būt pamats aizgādības tiesību pārtraukšanai vecākam, tomēr norādītie apstākļi nav tādi, kas tūlītēji un nenovēršami apdraud bērna veselību un dzīvību, bāriņtiesa ierosina lietu par aizgādības tiesību iespējamu pārtraukšanu vecākam, veic riska novērtēšanu vecākam (vecāka līdzatkarība, problēmas neatzīšana u.tml.), informē vecāku par sekām un uzdod viņam sadarbībā ar sociālo dienestu noteiktā termiņā novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus. Ja vecāks (aizbildnis) sadarbojas lietas apstākļu risināšanā un bērna attīstībai nelabvēlīgie apstākļi tiek novērsti, bāriņtiesai lēmums par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam (aizbildņa atstādināšanu) nav jāpieņem. Tikai tad, ja vecāks (aizbildnis) bāriņtiesas noteiktajā termiņā bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus nenovērš un bērna palikšana ģimenē var radīt draudus bērna dzīvībai un veselībai, bāriņtiesa lemj par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam (aizbildņa atcelšanu vai atlaišanu no pienākumu pildīšanas) un bērna šķiršanu no ģimenes.

Savukārt gadījumā, ja bērna dzīves apstākļu pārbaudē vai citādi atklājas, ka bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos, kā arī tad, ja bērna turpmākā atrašanās ģimenē var apdraudēt viņa veselību vai dzīvību, bāriņtiesai ir jālemj par vienpersoniskā lēmuma pieņemšanu.

Vienpersonisks bāriņtiesas amatpersonas lēmums ir vērsts uz to, lai *nekavējoties* novērstu bērna atrašanos veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos vai apdraudējumu bērna pilnvērtīgai attīstībai. Tas ir pagaidu risinājums, jo nākamo 15 dienu laikā bāriņtiesai ir pienākums objektīvi un pilnīgi noskaidrot apstākļus par turpmāku vecāku (aizbildņu) iespēju īstenot bērna aprūpi. Tātad šā pagaidu lēmuma mērķis ir noregulēt situāciju tikai līdz lēmuma pieņemšanai par aprūpes tiesībām. (*Augstākās tiesas 2010.gada 18.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-129/2010 9.punkts*). Tādējādi vienpersoniskais lēmums ir ārkārtas līdzeklis, lai rīkotos situācijās, kad nekāds cits risinājums nav iespējams [..]. Proti, tie ir tādi gadījumi, kad bērna dzīvība vai veselība ir tā apdraudēta, ka nepieciešams tūlītējs bāriņtiesas lēmums, lai bērnu no šiem apstākļiem izolētu (*Augstākās tiesas 2018.gada 16.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-681/2018 7.punkts).*

[10] No stabilas Augstākās tiesas prakses izriet, ka iepriekš aprakstītā bāriņtiesas rīcība atbilstoši Bāriņtiesu likuma 22. un 23.pantam ir atkarīga no tā, cik neatliekama situācija no bērna tiesību ievērošanas viedokļa konkrētajā gadījumā ir iestājusies. Ja apstākļi norāda, ka bērna tiesību aizskārums, iespējams, ir pieļauts, bet situāciju var risināt, uzsākot sadarbību ar vecāku ar mērķi nelabvēlīgos apstākļus novērst, lai aizgādības tiesības netiktu pārtrauktas, ir jāpiemēro minētā likuma 22.pants. Savukārt, ja bāriņtiesa pati atklāj vai tai kļūst zināmi fakti, ka bērns ir tiktāl fiziski vai emocionāli apdraudēts, ka nepieciešama neatliekama rīkošanās, lai novērstu bērna dzīvības un veselības apdraudējumu, tad ir pamats rīkoties atbilstoši šī likuma 23.pantam, pieņemot vienpersonisku lēmumu.

Tomēr arī pat pirms vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas bāriņtiesai atbilstoši Bāriņtiesu likuma 23.panta 2.[1]daļai vispirms primāri jāizvērtē iespējas novērst dzīvības un veselības apdraudējumu, bērnam paliekot ģimenē, un, tikai tad, ja to nav iespējams novērst ar līdzekļiem (pagaidu aizsardzība pret vardarbību, bērna nodošana citas personas, ar kuru bērnam ir emocionāla saikne, īslaicīgā aprūpē drošos apstākļos u.tml.), kuri mazāk ierobežo bērna tiesības uzaugt ģimenē, bāriņtiesa lemj par bērna šķiršanu no ģimenes.

Šādam izvērtējumam ir jābūt atspoguļotam lēmumā vai skaidri un nepārprotami jāizriet no konkrētās administratīvās lietas materiāliem, ka šāds izvērtējums ir bijis veikts. Pretējā gadījumā tiesa to nevar pārbaudīt (*Augstākās tiesas 2018.gada 16.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-681/2018 7.punkts)*.

[11] Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantu tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras, un visām darbībām attiecībā uz bērnu neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas vai citas fiziskās un juridiskās personas, kā arī tiesas un citas tiesībaizsardzības iestādes, prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un intereses. Jebkuras citas prioritātes atzīšana bez nopietna iemesla un attaisnojuma nav pieļaujama (*Satversmes tiesas 2019.gada 5.decembra sprieduma lietā Nr.2019-01-01 23.1.punkts, 2019.gada 16.maija sprieduma lietā Nr.2018-21-01 16.2.punkts*). Šāda pieeja bērnu tiesību, tostarp saskarsmes jomā, paredzēta arī starptautisko tiesību regulējumā. Bērnu tiesību konvencija kā primāro apsvērumu attiecībās ar bērnu izvirza bērnu vislabāko interešu ievērošanu (3.pants).

No minētā izriet, ka, pieņemot jebkādu lēmumu, bāriņtiesai primāri ir jāizvērtē, **vai palikšana ģimenē, konkrētajā gadījumā pie aizbildņiem,** nodrošinās konkrētam bērnam harmonisku dzīves vidi, neradīs apdraudējumu, izslēgs jebkāda veida vardarbību, kā arī vai tas ir **bērna interesēs, tāpat ir jānoskaidro, kas konkrētajā brīdī ir bērna interesēs.**

[12] Tiesa izskatāmajā lietā konstatē šādus apstākļus un no tiem izrietošus pierādījumus.

[12.1] Bāriņtiesas 2020.gada 8.decembrī sarunā ar /pers. D/ ir noskaidrojusi viņa viedokli par aprūpi ģimenē un to, ka viņš atsakās atrasties mātes aizgādībā (*ierobežotas pieejamības informācija, lietas 109.lapa*).

[12.2] Bāriņtiesa, izvērtējot iespēju novērst dzīvības un veselības apdraudējumu bērnam paliekot ģimenē atbilstoši Bāriņtiesu likuma 23.panta 2.[1]daļai, secināja, ka to nav iespējams novērst ar līdzekļiem (pagaidu aizsardzība pret vardarbību, bērnu nodošana citas personas, ar kuru bērniem ir emocionāla saikne, īslaicīgā aprūpē drošos apstākļos u.tml.), kuri mazāk ierobežo bērnu tiesības uzaugt ģimenē, jo zēnam nav iespējams palikt ģimenē, viņš atteicās atgriezties ģimenē, tās dzīvesvietā. Attiecīgā situācija nebija risināma zēnam paliekot ģimenē, ģimenes dzīvesvietā, jo nebija citu personu, kuras varētu uzņemties bērna aprūpi ģimenē ārpus ģimenes dzīvesvietas, jo bērnu radiniece /pers. A/ māte /pers. F/ dzīvoja ģimenes dzīvesvietā, bet pieteicējas pilngadīgā meita bija devusies prom no Latvijas Republikas uz Vācijas Federatīvo Republiku, kur viņai bija pastāvīgā dzīvesvieta. Citi radinieki pēc savas iniciatīvas nebija vērsušies bāriņtiesā, lai uzņemtos rūpes par zēnu, lai kļūtu par zēna aizbildni. Vienpersoniska lēmuma pieņemšanas laikā tika noskaidrots, ka nav audžuģimenes, kura būtu gatava nekavējoties uzņemt zēna aprūpi.

Pieteicēja pieteikumā un paskaidrojumos tiesai pauda viedokli, ka /pers. D/ varēja nodot ģimenes asistentes aprūpē uz laiku. Tiesa norāda, ka pieteicējas viedoklis nav pamatots, jo bērnu var nodot tikai tādas ģimenes aprūpē, kas ir radinieki vai ģimene, kas veikusi apmācību un ieguvusi īpašu statusu, piemēram, audžuģimenes vai krīzes audžuģimenes statusu. Lietā nav strīda par to, ka pieteicējas ģimenes asistents nav pieteicējas un viņas bērna radinieks. Vienlaicīgi lietā nav informācijas par to, vai pieteicējas ģimenes asistente ir ieguvusi audžuģimenes statusu vai krīzes audžuģimenes statusu. Tiesa atzīst par pamatotu pieteicējas argumentu, ka audžuģimene viennozīmīgi ir bērnam labāks un saudzējošāks modelis, vienlaicīgi norādot, ka ne visos gadījumos ir iespējams atrast brīvu audžuģimeni vai krīzes ģimeni, kurā bērnu ievietot uz laiku, tāpēc bērnus, kas ar bāriņtiesas vienpersonisko lēmumu izņemti no ģimenes, var tikt ievietoti uz laiku arī Krīzes centrā vai ilgstošas sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūcijā.

[12.3] Bāriņtiesā tika saņemta Rīgas Sociālā dienesta (turpmāk – dienests) 2020.gada 30.oktobra vēstule (*lietas 61.lapa*), kurā norādīta informācija, ka pieteicēja ar dienestu nesadarbojas, mutiski ir noraidījusi ģimenes asistenta pakalpojuma nepieciešamību ģimenē, aizliedzot ģimenes asistentam apmeklēt viņas dzīvesvietu un sniegt pakalpojumu, telefoniski par to informējot arī dienestu. Minētajā vēstulē sniegta informācija, ka situācija ģimenē pasliktinās, radot pieaugošus riskus bērnu veselībai, attīstībai, izglītībai un drošībai. Bērniem tiek likts strādāt pie mājas siltināšanas ar stikla vati līdz vēlam vakaram, kā rezultātā bērni mācību stundu laikā aizmieg, jo nav pietiekami gulējuši, noguruši, kā ari bērniem novērots sejas apsārtums, kas ir viens no apdraudējumiem bērnu veselībai, taču pieteicēja uz aizrādījumiem reaģē verbāli agresīvi, uzbrūkot aizrādītājam. Mazākajiem bērniem ilgāku laiku ir veselības problēmas, kas tiek ignorētas no vecāku puses. Vecākajam bērnam skolā kavējumi, vairāk kā 30 stundas, bet pieteicēja uz aicinājumu iesaistīties neatsaucās. Tāpat dienestā tika saņemta informācija, ka ģimenes dzīvesvietā uzturas ģimenei nepiederošas personas no ārvalstīm, kuras, iespējams, uzturas tur Covid-19 pašizolācijas laikā, līdz ar to, radot draudus bērnu veselībai. Pieteicēja noliedz šo cilvēku esamību dzīvesvietā un slēpj tos, tomēr ģimenes asistentam, apmeklējot ģimeni, šis fakts ir konstatēts (*lietas 93.-94.lapa*).

[12.4] Bāriņtiesā tika saņemta Valsts policijas 2020.gada 30.oktobra vēstule (*lietas 62.lapa*), kurā sniegta informācija, ka, iespējams, pieteicējas nepilngadīgie bērni dzīvo antisanitāros, nepieņemamos un nepiemērotos sadzīves apstākļos /adrese/ (mājā nekārtība, netīrums, antisanitārie apstākļi, mājas pagalms ar žurkām, tarakāniem, odiem un mušām). Tāpat Valsts policijas vēstulē sniegta informācija, ka, pēc iesniedzējas norādītā, pieteicēja ar saviem nepilngadīgajiem bērniem atrodas īpašumā /adrese/, nelikumīgi.

[12.5] Bāriņtiesā tika saņemta Rīgas domes Labklājības departamenta 2020.gada 30.novembra vēstule (*lietas 72.lapa*), kurā norādīts, ka vairāku gadu garumā pieteicējas ģimenē saglabājas augsti riski bērniem, pieteicēja savas sociālās problēmas noliedz. Pēc sociālo darbinieku un ģimenes asistenta novērojumiem, pieteicējai, iespējams, ir garīga rakstura traucējumi, kurus pieteicēja noliedz. Ir bijusi situācija 2020.gadā, kad mazākais bērns bijis applaucēts ar karsto ūdeni, bet netika sniegta pirmā palīdzība, taču tikai ar ģimenes asistenta iejaukšanos bērns tika nogādāts medicīniskā iestādē, kur konstatēti plaši audu bojājumi. Papildus vēstulē norādīts, ka pieteicējas dzīvesbiedrs ir verbāli un fiziski agresīvs pret pieteicējas vecākajiem bērniem.

[12.6] Ņemot vērā saņemto informāciju par riskiem bērnu veselībai, attīstībai, izglītībai un drošībai, par atteikšanos no sadarbības ar dienestu, un pamatojoties uz minētām tiesību normām, bāriņtiesa 2020.gada 5.novembrī ierosināja administratīvo lietu Nr.3-5/280-2020 par /pers. I/, /pers. D/, /pers. J/, /pers. H/, /pers. K/, /pers. L/ aizgādības tiesībām, uzdodot pienākumu pieteicējai uzsākt sadarbību ar dienestu, lai novērstu bērnu attīstībai nelabvēlīgos apstākļus līdz 2021.gada 10.februārim. Ar bāriņtiesas 2021.gada 4.marta lēmumu Nr.1-6/382 nolemts izbeigt administratīvo lietu (*lietas 149.-155.lapa*).

[12.7] Bāriņtiesa 2020.gada 2.decembrī un 3.decembrī saņēma dienas centra 2020.gada 2.decembra vēstules, kurās atspoguļots /pers. D/

viedoklis un sniegtā informācija, sarunas ar /pers. D/ un /pers. H/, kas atspoguļotas bāriņtiesas 2020.gada 7.decembra protokolā par /pers. H/ tiesību tikt uzklausītam nodrošināšanu un bērna viedokļa noskaidrošanu un bāriņtiesas 2020.gada 8.decembra protokols par /pers. D/ tiesību tikt uzklausītam nodrošināšanu un bērna viedokļa noskaidrošanu (*ierobežotas pieejamības informācija, lietas 103.lapa*).

[12.8] Bāriņtiesas darbinieki, pamatojoties uz Bāriņtiesu likuma 16.panta 8.punktu, un lai izpildītu 2020.gada 4.decembra starpinstitucionālās sadarbības tiešsaistes sanāksmē nolemto, kopā ar Rīgas pašvaldības policijas darbiniekiem 2020.gada 7.decembrī ieradās /adrese/, kas ir pieteicējas un bērnu dzīvesvieta, lai veiktu dzīves apstākļu pārbaudi /adrese/, un noskaidrotu nepilngadīgo bērnu viedokli, taču dzīves apstākļu pārbaudi neizdevās veikt, jo pieteicēja atteicās ielaist bāriņtiesas un Rīgas pašvaldības policijas darbiniekus dzīvesvietā /adrese/ (*lietas 73.lapa*).

Tiesas sēdē pieteicēja sniedza skaidrojumu par bāriņtiesas neielaišanas iemesliem, informējot, ka bāriņtiesas ierašanās laikā, iespējams, bijusi bez apakšveļas, kaila, veikusi seksuāla rakstura darbības ar partneri vai citiem vīriešiem, kas pieteicējas ieskatā ir pamatots iemesls durvju neatvēršanai un bāriņtiesas darbinieku neielaišanai dzīvesvietā.

No lietas materiāliem konstatēts, ka 2020.gada 26.novembrī pieteicēja atlika pārrunas ar bāriņtiesu (*lietas 70.lapa*), lūdzot pārlikt pārrunas uz 7.vai 11.decembri. Tāpat dzīvesvietas pārbaude, par ko bāriņtiesa bija informējusi pieteicēju 2020.gada 26.novembra vēstulē, ievērojot pieteicējas norādītos pieejamības datumus (*lietas 71.lapa*), bija saskaņota ar pieteicēju.

Minētās ieplānotās dzīves apstākļu pārbaudes mērķis un jēga bija noskaidrot, vai bērni tiek aprūpēti un viņiem dzīvesvietā tiek nodrošināta droša un labvēlīga sociālā vide, vai vecāks novērsa bērnu attīstībai nelabvēlīgos apstākļus un, vai bērnu palikšana ģimenē var radīt draudus bērnu dzīvībai un veselībai, taču bāriņtiesas darbiniekiem neizdevās veikt dzīves apstākļu pārbaudi pieteicējas un viņas bērnu dzīvesvietā /adrese/. Pārbaudi neizdevās veikt arī pirms lēmuma pieņemšanas, jo tika saņemta informācija, ka viens no bērniem ģimenē ir saslimis ar Covid-19 infekciju (*lietas 96.lapa*).

[12.9] Krīzes centra 2020.gada 18.decembra vēstule un no tai pievienoto dokumentu sniegtās informācijas un zēna paustā viedokļa satura izriet, ka /pers. D/ vēlās atgriezties ģimenē (*ierobežotas pieejamības informācija, lietas 103.lapa*).

[12.10] Tiesas sēdē bāriņtiesas pārstāve paskaidroja, ka sākotnēji pieteicējai piedāvāts ar viņas piekrišanu ievietot bērnu /pers. D/ krīzes centrā uz laiku, lai bērns nomierinātos, atgūtu emocionālo līdzsvaru, nodrošinot bērnam drošu vidi, kā arī tiesību tikt uzklausītam, nepieņemot vienpersonisko lēmumu un nepārtraucot aizgādības tiesības. Pieteicēja atteicās dot piekrišanu bērna ievietošanai Krīzes centrā.

[13] Vērtējot lietā konstatēto, kopsakarā ar tiesību normās noteikto, tiesa atzīst, ka bāriņtiesas loceklei bija pamats pieņemt vienpersonisko lēmumu, pamatojoties uz turpmāk minēto.

[13.1] Kā jau tiesa iepriekš norādīja, no Bāriņtiesu likuma 23.panta pirmās daļas 1.punkta un 2.[1] daļas izriet bāriņtiesas pienākums pieņemt vienpersonisku lēmumu gadījumā, ja nav iespējams novērst dzīvības un veselības apdraudējumu bērnam, paliekot ģimenē, nepārtraucot aizgādības tiesības. Savukārt, lai mazāk ierobežotu bērna tiesības uzaugt ģimenē, likumdevējs paredzējis iespēju vispirms novērst apdraudējumu bērnam, nogādājot bērnu drošos apstākļos.

Tiesu praksē atzīts, ka vienpersonisks bāriņtiesas amatpersonas lēmums ir vērsts uz to, lai nekavējoties novērstu bērna atrašanos veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos vai apdraudējumu bērna pilnvērtīgai attīstībai, respektīvi, tas ir pagaidu risinājums.

Izvērtējot lietā esošos pierādījumus to kopsakarā, secināms, ka tieši bērns pats bija iniciators doties uz Krīzes centru tā iemesla dēļ, ka bērna un viņa mātes starpā bija izveidojies tāds psihoemocionāls stāvoklis, tas ir, krīze, kas apdraudēja bērna emocionālo labklājību, emocionālo stāvokli, bērns bija izmisis, lūdza palīdzību institūcijām, nespējot pats risināt situāciju un attiecības ar mammu ģimenes ietvaros. Turklāt, vērtējot /pers. D/ pausto viedokli (*ierobežotas pieejamības informācija 103.lapa*) kopsakarā ar citiem lietā esošajiem pierādījumiem, tiesa atzīst, ka bērns attiecīgajā brīdī atradās veselībai bīstamos apstākļos, kā arī bērna turpmākā atrašanās ģimenē varēja apdraudēt viņa psihisko veselību un emocionāli sociālo labklājību. Bērns jutās neuzklausīts, nesaprasts, nemīlēts, bērnam pietrūka tieši mammas uzmanības. Kā to pamatoti tiesas sēdē paskaidroja bāriņtiesas pārstāve, ar terminu „veselība" nav saprotama tikai personas fiziskā veselība, pretēji pieteicējas uzskatam, bet arī personas emocionālais stāvoklis, psihiskā veselība, emocionāli sociālā labklājība.

[13.2] Pieteicēja pauž uzskatu, ka bērna viedoklis izskatāmajā lietā nav objektīvs, nav vērā ņemams, ir ietekmēts no bāriņtiesas, dienas centra darbinieku puses.

Tiesa šādam pieteicējas viedoklim nepiekrīt, pamatojoties uz turpmāk minēto.

Lietā nav strīda, ka /pers. D/ viedoklis ir uzklausīts vairākkārt – gan pieņemot vienpersonisko lēmumu, gan lēmumu, kā arī šobrīd bāriņtiesa un sevišķais aizbildnis ir noskaidrojuši viedokli jautājumā par atrašanos ģimenē, par bērna emocionālo stāvokli. Par minēto ir veiktas arī psiholoģiskās izpētes kā /pers. D/, tā pieteicējai un citiem pieteicējas bērniem (*lietas 17.-19.lapa; 21.-22.lapa; 55.-58.lapa; 101.lapa; 103.lapa; 109.lapa*).

Tiesa konstatē, ka lēmuma pieņemšanas brīdī /pers. D/ bija 12 gadus vecs. Tiesa atzīst, ka ikdienišķā situācijā tiek uzskatīts, ka bērns šādā vecumā ir pietiekami nobriedis pusaudzis, lai spētu paust un pamatot savu viedokli, tāpēc šāda pusaudža viedoklim ir nozīmīga loma faktu noskaidrošanā, kā arī jautājumā par to, kur bērns vēlas dzīvot, atrasties un iemesliem, kāpēc.

Bērna, kas ir nobriedušā pusaudža vecumā, viedoklis ir būtisks, tomēr vienlaikus ir jāvērtē, vai nepastāv objektīvi apstākļi, kas var kaitēt šā pusaudža tiesībām un interesēm. Tāpat pusaudža viedoklis, kas ir vērā ņemams šīs personas pietiekami nobriedušā vecuma dēļ, tomēr tāpat kā jebkurš bērna viedoklis ir jāvērtē no katra bērna individuālām personības iezīmēm, uztveres īpatnībām un jāvērtē, vai tas nav ietekmēts no citu personu, tostarp vecāka puses (*Augstākās tiesas 2020.gada 17.februāra spriedums lietā Nr.SKA-700/2020*).

Saskaņā ar Eiropas Padomes Konvencijas par bērnu tiesību piemērošanu 3.pantu, bērnam, kuru attiecīgās valsts likumi uzskata par tādu, kuram ir pietiekama izpratne, saistībā ar tiesas procesu ir tiesības tikt uzklausītam un izteikt savu viedokli. Atbilstoši minētās konvencijas 6.panta „?" punktam, tiesa pienācīgi ņem vērā bērna izteikto viedokli *(Augstākās tiesas 2008.gada 23.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-457/2008 12.punkts).* No minētā izriet, ka ar bērnu saistītu jautājumu iztiesāšanā piešķirama nozīme arī bērna paša viedoklim. Tomēr jāņem vērā arī apstāklis, ka bērna viedoklim nav piešķirama izšķiroša nozīme konkrētajā lietā *(Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2014.gada 13.novembra sprieduma lietā Nr.A420289414 20.punkts).* Bāriņtiesai un, ja nepieciešams, arī tiesai katrā konkrētajā gadījumā ir jāizvērtē bērna vislabākās intereses, kuras, vērtējot objektīvi, var nesakrist ar bērna subjektīvo viedokli *(Augstākās tiesas 2012.gada 12.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-870/2012 11.punkts).*

Bērnu tiesību konvencijas 12.panta 1.punkts paredz, ka dalībvalstis nodrošina bērnam, kas spējīgs formulēt savus uzskatus, tiesības brīvi paust šos uzskatus visos jautājumos, kas skar bērnu, pie tam bērna uzskatiem tiek veltīta pienācīga uzmanība atbilstoši bērna vecumam un briedumam. Savukārt saskaņā ar Bērnu tiesību konvencijas 12.panta 2.punktu bērnam tiek arī dota iespēja tikt uzklausītam jebkādas ar bērnu saistītas iztiesāšanas vai administratīvās izmeklēšanas gaitā vai nu tieši, vai ar pārstāvja vai attiecīga orgāna starpniecību nacionālās likumdošanas procesuālajās normās paredzētajā kārtībā.

No minētā izriet, ka bērna viedokļa uzklausīšana ir viens no būtiskākajiem bērnu tiesību aizsardzības aspektiem.

Tāpat tiesu praksē atzīts, ka bērna, īpaši pusaudža viedoklim lietā par vecāku aizgādības tiesībām ir būtiska nozīme, ka lietā par aizgādības tiesību jautājumiem jaunieša viedoklis ir noteicošais. Tiesai ir jāpamato, kāpēc jaunieša viedoklis, kuram būtu jābūt noteicošam, par tādu netiek uzskatīts (*Augstākās tiesas 2020.gada 5.oktobra spriedums lietā Nr.SKA-1471/2020*).

No bērna sniegtās informācijas dienas centra darbiniekiem, kas sakrīt ar bāriņtiesai sniegto informāciju pirms vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas, secināms, ka bērns savā viedoklī ir konsekvents, turklāt /pers. D/ sniegtā informācija saskan ar brāļa /pers. H/ norādīto bāriņtiesai un dienas centra darbiniekiem, tikai atšķirībā no /pers. D/ /pers. H/ nevēlējās doties uz Krīzes centru. Tiesai nav pamata apšaubīt bērna pausto viedokli, informāciju, sajūtas, attiecīgā brīža emocionālo stāvokli, jo tas izriet arī no SIA „Aprūpes centrs „AGATE"" psiholoģes /pers. M/ sagatavotā atzinuma par /pers. D/ psiholoģiskās izpētes rezultātiem (*lietas 17.-19.lapa*).

Vienlaicīgi, vērtējot lietas materiālus to kopsakarā, tiesa nekonstatē, ka bērna viedoklis bijis ietekmēts no bāriņtiesas vai dienas centra darbinieku puses, jo tas bijis konsekvents. Vienlaicīgi norādāms, ka apstāklis, ka pēc laika bērns vēlējās atgriezties ģimenē, ir pašsaprotams, īpaši ņemot vērā apstākļus, ka bērnam tika konstatēta Covid-19 infekcija, bērns tika nošķirts, izolēts, atradās Krīzes centra telpās viens, turklāt pirmssvētku laikā, un nenoliedzami bija noilgojies pēc ģimenes. Turklāt bērns nevienu brīdi nav apgalvojis, ka viņam ir slikta māte, bērns ir akcentējis uzmanības trūkumu no mātes puses, vienaldzību, konfliktējošas attiecības ģimenē, nepamatotus sodus, emocionālu spriedzi, kas tajā skaitā rodas mātes neadekvātas emocionālās rīcības rezultātā, kas izraisīja vēlmi doties uz Krīzes centru.

[13.3] Var piekrist pieteicējai tiktāl, ka psiholoģiskās izpētes atzinums vēl nebija sagatavots 2020.gada 8.decembrī, tātad nebija pieejams bāriņtiesai, sagatavojot vienpersonisko lēmumu.

Tomēr, vērtējot konkrētā psiholoģiskā atzinuma saturu (izpēte veikta 2020.gada 3., 4. un 7.decembrī), psiholoģe izpētes laikā ir novērojusi, ka /pers. D/ bija izteiktas trauksmes pazīmes, nespēja sakoncentrēties, regulāri nepieciešams psihologa atbalsts, bērns bija nemierīgs, regulāri pārvietojās pa telpu. Bērns norādīja, ka jūtas vientuļš un nesaprasts, pietrūkstot atbalsta no mātes puses, trūkst, ka māte bērnu „samīļotu un paslavētu", attiecības ar ģimene locekļiem ir „vēsas". Vienlaicīgi par māti izsakās pozitīvi jautājumā par apdāvināšanu, gribētu vairāk pavadīt kopā laiku. Psihologs bērnam ir novērojis iekšējo agresiju, pazemināto pašvērtējumu, emocionālo jūtīgumu, attiecībā pret tuviniekiem vienaldzības, atstumtības pazīmes. Bērns negatīvi reaģē uz konfliktiem ģimenē, emocionāli pārdzīvo, arī par nepelnītiem sodiem, uzskata, ka nav novērtēts, ka ģimenes locekļi viņa viedoklī neieklausās, tas /pers. D/ izraisa naida un nepatikas sajūtas. Psihologa veikto testu rezultāti norāda, ka attieksme pret māti un brāļiem nav vērtējama kā pozitīva, vislabākās attiecības un emocionālā piesaiste ir ar vecomāti.

Minētā informācija un bērna emocionālais stāvoklis pilnībā sakrīt ar citiem lietā esošajiem pierādījumiem, kam ir noteikta ierobežota pieejamība.

Līdz ar to, kaut arī psihologa atzinums ir tapis dienu pēc bāriņtiesas locekles pieņemtā vienpersoniskā lēmuma, tajā atspoguļotā informācija un fakti liecina par bērna emocionālo un psiholoģisko stāvokli laikā, kad tika pieņemts vienpersoniskais lēmumus kā arī atspoguļo bērna stāvokli nedēļas garumā pirms vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas. Minētie novērojumi sakrīt ar dienas centra darbinieku novērojumiem un bērna pausto informāciju viņiem (*ierobežotas pieejamības informācija, lietas 103.lapa*). Tāpēc tiesa šo atzinumu uzskata par attiecināmu uz izskatāmo lietu un to vērtē kopsakarā ar citiem lietā esošajiem pierādījumiem.

Papildus no bāriņtiesas 2020.gada 12.novembrī veiktā /pers. D/ veiktā riska novērtējuma (*lietas 63.-65.lapa*), bērna raksturojumā konstatēti augsti un vidēji riski attiecībā uz bērna vecumu, pašaizsardzības spējām, pamatvajadzību nodrošināšanu, dzīvesvietu, bērna uzraudzību, veselības un izglītības procesa nodrošināšanu, jau laiku pirms vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas. Par minēto bāriņtiesa 2020.gada 12.novembra vēstulē informēja pieteicēju (*lietas 66.lapa*), aicinot sadarboties ar sociālo dienestu, iesaistīties ģimenes problēmu risināšanā.

[13.4] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja nesadarbojas ar sociālo dienestu (*lietas 61.lapa*), mutiski ir noraidījusi ģimenes asistenta pakalpojuma nepieciešamību ģimenē, aizliedzot ģimenes asistentam apmeklēt viņas dzīvesvietu un sniegt pakalpojumu, telefoniski par to informējot arī sociālo dienestu.

Tāpat minētajā vēstulē sniegta informācija, ka situācija ģimenē pasliktinās, radot pieaugošus riskus bērnu veselībai, attīstībai, izglītībai un drošībai. Bērniem tiek likts strādāt pie mājas siltināšanas ar stikla vati līdz vēlam vakaram, kā rezultātā bērni mācību stundu laikā aizmieg, jo nav pietiekami gulējuši, noguruši, kā ari bērniem novērots sejas apsārtums, kas ir viens no apdraudējumiem bērnu veselībai, tomēr pieteicēja uz aizrādījumiem reaģē verbāli agresīvi, uzbrūkot aizrādītājam.

Tiesai nav pamata apšaubīt minētos faktus, jo tie izriet ne tikai no bērnu stāstītā, bet arī no mācību iestādes un sevišķās aizbildnes sniegtās informācijas, psihologa atzinumā norādītā.

Tāpat no lietas materiāliem izriet, ka pieteicējas ģimene jau vairākus gadus ir sociālā dienesta un bāriņtiesas redzeslokā. Vienlaicīgi, ņemot vērā saņemto informāciju par riskiem bērnu veselībai, attīstībai, izglītībai un drošībai, par atteikšanos no sadarbības ar sociālo dienestu, un pamatojoties uz minētām tiesību normām, Bāriņtiesa 2020.gada 5.novembrī ierosināja administratīvo lietu Nr.3-5/280-2020 par /pers. I/, /pers. D/, /pers. J/, /pers. H/, /pers. K/, /pers. L/aizgādības tiesībām, uzdodot pienākumu pieteicējai uzsākt sadarbību ar sociālo dienestu, lai novērstu bērnu attīstībai nelabvēlīgos apstākļus līdz 2021.gada 10.februārim, par ko bāriņtiesa informēja pieteicēju 2020.gada 12.novembra vēstulē (*lietas 66.lapa*).

[13.5] No bērnu tiesības reglamentējošiem tiesību aktiem izriet, ka bērniem, lai viņi varētu pilnīgi un harmoniski attīstīties kā personības, jāaug ģimenē, laimes, mīlestības un sapratnes gaisotnē (Bērnu tiesību konvencijas preambula). Vienlaicīgi Bērnu tiesību konvencijas 19.panta pirmais punkts noteic bērna tiesības būt aizsargātam pret visām fiziskās vai garīgās vardarbības formām. Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 1.panta 12.punktu emocionāla vardarbība ir bērna pašcieņas aizskaršana vai psiholoģiska ietekmēšana (draudot viņam, lamājot, pazemojot viņu, bērna klātbūtnē vardarbīgi izturoties pret viņa tuvinieku vai citādi kaitējot viņa emocionālajai attīstībai). Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 9.panta otrā daļa paredz, ka pret bērnu nedrīkst izturēties cietsirdīgi, nedrīkst viņu mocīt un fiziski sodīt, aizskart viņa cieņu un godu.

Arī Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmajā daļā ir norādīts, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību, katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte. Līdz ar to bērna interesēs ir saņemt tādu aprūpi, kas nodrošina ne tikai atbilstošus dzīves apstākļus, bet arī labvēlīgu sociālo vidi bērna pilnvērtīgai attīstībai.

Emocionālā vardarbība pret bērnu ir tāda rīcība, kas liek bērnam izjust emocionālu spriedzi, apdraudot vai ietekmējot vecumam atbilstošu emocionālo attīstību. Emocionālas vardarbības gadījumos bērnam nākas atkārtoti izjust emocionālu spriedzi un tādas izjūtas kā bailes, pazemojumu, uztraukumu, depresiju, kas rodas pieaugušā neadekvātas emocionālās rīcības rezultātā. Ilgstoša emocionāla spriedze bremzē normālu, bērna vecumam atbilstošu pašizpausmi, tādējādi apdraudot bērna emocionālo attīstību. Bērna emocijas attīstās vienpusēji, un tiek deformēts priekšstats par bērna paša emocijām, kā arī rodas grūtības emociju izpaušanā. Tā rezultātā bērns neizprot savas un apkārtējo izjūtas un nespēj atbilstošā veidā uz tām reaģēt (*Augstākās tiesas 2012.gada 12.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-870/2012 8.punkts*).

Tiesa atzīst par pamatotu bāriņtiesas atsauci uz Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas metodiskajos noteikumos par vardarbības pret bērniem novēršanu noteikto jautājumā par emocionālu vardarbību. Respektīvi, ka vardarbības sekas, ja tā netiek savlaicīgi atklāta un pārtraukta, ir ne tikai fiziskā vai emocionālā trauma, ko bērns iegūst. Bērnībā pārdzīvotās vardarbības sekas var izpausties arī vēlāk, bērnam kļūstot pieaugušam, kā nespēja pilnvērtīgi sociāli funkcionēt, un bieži vien kļūstot par vardarbības izdarītāju pret saviem bērniem. Tāpēc ir ļoti svarīgi rūpīgi izvērtēt visus gadījumus, kad bāriņtiesai tiek ziņots par iespējamu vardarbību pret bērnu un nekavējoties veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai vardarbību novērstu un bērns saņemtu nepieciešamo palīdzību. Turklāt emocionālā veselība un fiziskā veselība ir savstarpēji saistītas un vienlīdz svarīgas. Emocionālā veselība ietekmē cilvēka spējas just, domāt un rīkoties, kā arī spēju adekvāti reaģēt uz notikumiem dzīvē, veidot emocionāli veselīgu gaisotni savā ģimenē, skolā, darbā un sabiedrībā kopumā. Emocionālās veselības stāvoklis būtiski ietekmē arī domas par sevi, savu nākotni. Sliktas emocionālās veselības stāvoklis

ved pie psihiskās veselības traucējumiem, kuri var izpausties kā depresija, dažādas saslimšanas, tai skaitā ķermeniskas, kā arī dažādas atkarības, uzvedības traucējumi un pat suicidālas domas (*bāriņtiesa atsaucas uz http://www.bti.gov.lv/lat/barintiesas/metodiskie_ieteikumi /?doc=1801&page=3, ko tiesai nebija iespējams atvērt, bet informācija pieejama http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:v_W7z9slMwUJ:petijumi.mk.gov.lv/sites/default/files/file/Metodiskie_ieteikumi_Nr.12.doc+&cd=1&hl=lv&ct=clnk&gl=se*).

[13.6] Vērtējot kopsakarā dienas centra sniegto informāciju, bāriņtiesas konstatēto un secināto, bāriņtiesas 2020.gada 7.decembra sarunas ar /pers. H/u n 2020.gada 8.decembra sarunas ar /pers. D/ protokolus, kuru saturs nav izpaužams (*ierobežotas pieejamības informācija, lietas 109.lapa*), sevišķās aizbildnes sniegto informāciju, tiesai nav šaubas, ka pieteicēja dēlu /pers. D/ mīl un par bērnu rūpējās, bet savas izpratnes robežās.

Vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas laikā bāriņtiesas noskaidrotā informācija liecināja, ka /pers. D/ ģimenē tika pakļauts emocionālajai un, iespējams, fiziskajai vardarbībai no pieteicējas dzīvesbiedra puses, un izjuta emocionālu spriedzi, un netika no tās aizsargāts, kas ir tiešs vecāka kā bērna dabiskā aizbildņa pienākums. Pretēji pieteicējas viedoklim, /pers. D/ emocionālais stāvoklis bija trauksmes līmenī, bērns izjuta tik spēcīgu emocionālo spriedzi, ka nevēlējās vairs doties mājās, ka vairakkārt vērsās pēc palīdzības pie pieaugušajiem, nespējot pats rast risinājumu situācijai, tikt galā ar savām emocijām, dodot priekšroku doties uz Krīzes centru, esot šķirtam no ģimenes, nekā uz māju pie ģimenes. Dienas centra 2020.gada 2.decembra vēstulēs, sarunās ar /pers. D/ sniegtā informācija, kā arī Bāriņtiesas 2020.gada 22.decembra pārskatā norādītā informācija apliecina, ka bāriņtiesas locekle, pieņemot vienpersonisko lēmumu rīkojās tiesiski un pamatoti, sniedzot nekavējošu atbalstu un palīdzību krīzes situācijā nonākušam bērnam. Turklāt pretēji pieteicējas apgalvojumam, bāriņtiesas pārstāve piedāvāja pieteicējai dot atļauju bērna ievietošanai Krīzes centrā uz laiku, rūpējoties par bērna emocionālo un psiholoģisko labklājību attiecīgajā brīdī, kam tieši pieteicēja nepiekrita, kas liecina tieši par pieteicējas izpratnes trūkumu, nevēlēšanos iedziļināties bērna stāvoklī, kā arī nespēju novērtēt situācijas nopietnību attiecīgajā brīdī. Tiesa to vērtē kā izvairīšanos no problēmas risināšanas. Turklāt, kā tas izriet no 2020.gada 27.novembra atzinuma par psiholoģiskās izpētes rezultātiem pieteicējai (*lietas 21.-22.lapa*), pieteicējai nav attīstīta prasme klausīties, savu emocionālo spriedzi un vajadzības pieteicēja tiešā veidā „izlādē" uzvedībā, spēj izmantot manipulatīvas metodes, var būt nesavaldīga, pārliecināta par citu cilvēku nelabvēlību pret viņu, fokuss uz iespējamām netaisnībām, pāridarījumiem. Vienlaicīgi no psihologa atzinuma izriet pieteicējas lielais potenciāls problēmsituāciju risināšanā, spējā iedziļināties bērnu emocionālajās vajadzībās, elastīgums un iejūtība, kā arī spēja uzņemties atbildību un rūpes, izprotot savu lomu ģimenē, ko pieteicējā saskatījusi ar sevišķā aizbildne, raksturojot pieteicēju kā gādīgu māti bērniem. Ne par velti pieteicēja spēja saņemties un rast risinājumu, lai aizgādības tiesības pār bērniem netiktu pārtrauktas no bāriņtiesas puses citiem pieteicējas bērniem (*lietas 149.-155 lapa*), kā arī lai /pers. D/ varētu atgriezties ģimenē.

Kaut arī sevišķā aizbildne pieteicēju raksturojusi tikai pozitīvi, tiesa ņem vērā apstākli, ka, pēc vairākiem mēnešiem pēc nonākšanas Krīzes centrā, /pers. D/ nerunāja par notikušo, norādīja, ka neko neatceras. Savukārt lietā ir virkne citi pierādījumi, ko nav pamats apšaubīt, kas liecina par problēmām un grūtībām pieteicējas ģimenē, tieši vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas brīdī.

Tiesa nevar piekrist pieteicējas viedoklim, ka tikai fiziska vardarbība vai ārsta slēdziens par kaitējumu bērna veselībai ir iemesls, kāpēc bērns būtu šķirams no ģimenes. Tiesa vērš pieteicējas uzmanību uz to, ka ilgstoša emocionāla vardarbība no tuviem cilvēkiem, vecākiem, ģimenes locekļiem, ignorēšana, neatzīšana, nenovērtēšana, pazemošana, vārdiska aizskaršana, u.tml., kaut arī ir daudz grūtāk konstatējama, pamanāma, var radīt daudz nopietnākas un paliekošākas sekas bērna psihiskajai veselībai un turpmākai garīgajai attīstībai, (skatīt sprieduma [3.5] punktā norādīto). Kā jau spriedumā iepriekš minēts vardarbībai ir dažādas formas, ne tikai fiziskā.

No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja ģimenē jau bija pieļāvusi gadījumus, kad bērni bija cietuši no emocionālās vardarbības, ko apliecina bāriņtiesas 2018.gada 21.decembra lēmumā norādītais (*lietas 55.-58.lapa*) un sociālā dienesta bāriņtiesai sniegtā informācija (*lietas 61.lapa*), ka pieteicēja daļēji nav novērsusi nelabvēlīgos apstākļus dzīvesvietā, kas saistīti ar bērnu emocionālo labklājību, psiholoģisko stāvokli, kā arī to, ka pieteicējas dzīvesbiedrs /pers. N/, uzturoties ģimenes dzīvesvietā, joprojām izturējies emocionāli un, iespējams, fiziski vardarbīgi pret /pers. D/, kā arī bērna klātbūtnē notiek konflikti. Minētais liecina, pieteicēja, kaut arī vienpersoniskais lēmums šobrīd nav spēkā, joprojām neizprata bērnu emocionālās vajadzības, nerisināja problēmas ģimenē.

Turklāt nav maznozīmīgs apstāklis, ka bāriņtiesā, jau vairāk kā mēnesi pirms vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas bija uzsākusi administratīvo lietu par aizgādības tiesību pārtraukšanu pār visiem pieteicējas bērniem, pamatojoties uz lietas materiālos esošo informāciju, ko sniedzis gan sociālais dienests, gan dienas centra, kuru pieteicējas bērni apmeklē vairākas reizes nedēļā, darbinieki, gan ģimenes asistenta novērojumiem (*lietas 88.lapas otra puse – 94.lapa*). Arī no sociālā dienesta sagatavotā pārskata par sociālā pakalpojuma sniegšanu (no 2020.gada 3.marta līdz 31.augustam) /pers. D/ izriet, ka bērns apmeklē psihologa konsultācijas, tajā skaitā lai mazinātu vardarbības sekas (*lietas 80.lapa*).

[3.7] Bērnu tiesību konvencija 18.pants noteic, ka vecāki [..] ir galvenās personas, kas atbildīgas par bērna audzināšanu un attīstību. Nodrošināt, lai vislabāk tiktu aizsargātas bērna intereses, ir svarīgākais viņu rūpju objekts. Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 5.pantu vecāki ir primārie bērnu tiesību aizsardzības subjekti, tas ir, pirmās personas, kuras nodrošina bērna un viņa tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. Tādējādi vecāku pienākums ir ne vien īstenot nepilngadīgu bērnu aizgādību, bet arī pienākumu nodrošināt labvēlīgu emocionālo vidi un pasargāt bērnu no jebkāda veida vardarbības, kā arī nodrošināt nepieciešamo, lai sasniegtu bērnu tiesību aizsardzības mērķus, kādus tos paredz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 4.pants, tai skaitā orientāciju uz ģimeni un bērna drošību, kā arī viņa veselības un dzīvības maksimālu aizsardzību.

Atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 5.pantam bērna tiesības tiek aizsargātas, citstarp, lai sasniegtu tādus mērķus kā sabiedrības interesēm atbilstošas vērtību orientācijas veidošanos un nostiprināšanos bērnā, bērna orientāciju uz darbu kā vienīgo morāli atbalstāmo eksistences līdzekļu iegūšanas un labklājības avotu, bērna orientāciju uz veselīgu dzīvesveidu kā tautas izdzīvošanas objektīvu priekšnoteikumu, kā arī bērna drošību, viņa veselības un dzīvības maksimālu aizsardzību.

[13.8] Rezumējot sprieduma [13] punktā konstatēto un secināto, kā arī ņemot vērā situācijas sarežģītību, policijas, sociālā dienesta, dienas centra, ģimenes asistentes sniegto informāciju par apstākļiem ģimenē, mācību iestādes novērojumus un uzklausot un noskaidrojot /pers. D/ viedokli, un to, ka pieteicēja nepiekrita dēla ievietošanai Krīzes centrā uz laiku, tiesa atzīst, ka bāriņtiesas locekle rīkojās tiesiski un pamatoti pieņemot vienpersonisko lēmumu. Vienlaicīgi tiesa atzīst, ka bāriņtiesa locekle bija izvērtējusi lietas apstākļus un rīkojās atbilstoši konstatētajai situācijai un tiesību normās noteiktajam, kas paredz nekavējoties reaģēt un nodrošināt palīdzību un atbalstu krīzes situācijā nonākušam bērnam. Respektīvi, bāriņtiesas locekle tiesas ieskatā nodrošināja /pers. D/ tiesības tikt uzklausītam, saņemt palīdzību, drošu un stabilu vidi, kā arī nodrošināja, ka bērns tiek izolēts no bērna drošību, emocionālo stāvokli apdraudošas vides, jo īpaši ņemot vērā bērna emocionālo stāvokli, tā kā pieteicēja nespēja adekvāti reaģēt situācijā, nespējot pasargāt bērnu no konfliktējošām situācijām ģimenē.

[14] Pastāvot iepriekš lietā konstatētajiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka vienpersoniskais lēmums ir tiesisks un pamatots, savukārt pieteikums – noraidāms.

[15] Pieteikumā un tiesas sēdē pieteicēja atsaucās uz to, ka bāriņtiesas locekle, kas pieņēma vienpersonisko lēmumu, nav informējusi pieteicēju par šāda lēmuma sekām.

Vērtējot lietas apstākļus kopsakarā, tiesa secina, ka šāds pieteicējas apgalvojums ir pretrunā lietas materiāliem, piemēram, vienpersoniskā lēmuma

saturam, bāriņtiesas 2020.gada 22.decembra pārskatam (*lietas 100.lapa*).

Papildus bāriņtiesa rakstveida paskaidrojumos atsaucas uz tādiem apstākļiem, ka pieteicējai jau ir zināmas viņas tiesības un paredzamās darbības pēc vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas, jo vienpersoniskais lēmums nav pirmais vienpersoniskais lēmums, kas tika pieņemts attiecībā uz pieteicējas bērniem, un pieteicējai ir pieredze attiecībā uz darbībām pēc vienpersoniskā lēmuma pieņemšanas.

Tiesa norāda, ka šāds apgalvojums neiztur kritiku. Nav nozīmes, cik attiecībā pret pieteicējas bērniem ir/nav pieņemti bāriņtiesas vienpersoniskie lēmumi par aizgādības tiesību pārtraukšanu pieteicējai pār kādu no bērniem, minētais neatbrīvo bāriņtiesu no pienākuma izskaidrot personai konkrētā situācijā viņas tiesības, pienākumus, pieņemtā lēmuma sekas, arī apstrīdēšanas/pārsūdzēšanas kārtību.

[16] Vienlaicīgi tiesa norāda, ka Augstākā tiesa, atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, vairākkārt norādījusi, ka no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesnešiem ir jāuzklausa visi argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa *(Augstākās tiesas 2005.gada 22.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-378/2005 12.punkts).*

Tādējādi tiesa šajā spriedumā neatrunā visus pieteicējas norādītos argumentus, kā vien tos, kam ir būtiska nozīme izskatāmajā lietā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt pilnībā /pers. A/ pieteikumu par Rīgas bāriņtiesas 2020.gada 8.decembra lēmuma Nr.1-6.1./93 atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese D.Grabovska